

1. **ชื่อผลงาน:** การพัฒนาระบบบริการเพื่อเริ่มยาต้านไวรัสในวันเดียว กับวันที่ทราบผล (Same day ART)

2. **สรุปผลงานโดยย่อ :**

ประเทศไทยวางแผนยุติปัญหาเอดส์ภายในปี พ.ศ. 2573 โดยแผนปฏิบัติการยุติปัญหา เอดส์ มุ่งเน้นในเรื่องการเพิ่มประสิทธิผลการป้องกันจากการรักษาด้วยยาต้านเอชไอวี โดยเร็ว ทั้งนี้ **นโยบาย "Same day ART"** หรือการเริ่มให้ยาต้านไวรัสภายใน 24 ชั่วโมงหลังตรวจพบว่าติดเชื้อ HIV จะช่วยทำให้อัตราการ Loss follow up และการเสียชีวิตจากเอดส์ลดลง ผู้ป่วยคงอยู่ในระบบการรักษาได้นาน

จากสถานการณ์การตรวจพบผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ของโรงพยาบาล ๕๐ พรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่ามีผู้ติดเชื้อรายใหม่บางราย loss f/u ไม่ได้เข้าสู่กระบวนการรักษาที่คลินิกยาต้านไวรัส เนื่องจากตรวจพบการติดเชื้อที่แผนกอื่น แพทย์ได้นัดให้เข้ารับการรักษาที่คลินิก1 แต่ผู้ป่วยไม่มาตามนัด ส่งผลให้ผู้ติดเชื้อเข้าสู่กระบวนการรักษาที่ล่าช้า เมื่อมีอาการต่างๆที่แสดงทางกาย เช่น ไข้ ไอ หายใจหอบเหนื่อย มีตุ่มผื่นตามร่างกาย ปวดศีรษะรุนแรง น้ำหนักลดลงมาก ฯลฯ จึงเข้ารับการรักษา เมื่อภูมิคุ้มกันร่างกายต่ำ หรือมีค่า CD4<200 เกิดโรคติดเชื้อฉวยโอกาสที่รุนแรง ทำให้ไม่สามารถเริ่มการรักษาด้วยยาต้านไวรัสได้ในทันที เนื่องจากต้องรักษาโรคติดเชื้อฉวยโอกาสก่อน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาที่รวดเร็วหลังทราบผลเลือดลดอัตราป่วยและเสียชีวิตจากเอดส์ และสอดคล้องกับเป้าหมายของประเทศ จึงได้พัฒนาระบบบริการเพื่อเริ่มยาต้านไวรัสภายในวันเดียวกับวันที่ทราบผลขึ้น

3. **คำสำคัญ**

Same day ART :การเริ่มการรักษาด้วยยาต้านไวรัสภายในวันเดียวกับวันที่ตรวจ วินิจฉัยการติดเชื้อเอชไอวี

4. **เป้าหมาย**

1. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีทุกรายสามารถเข้าถึงบริการรักษาโดยเร็ว โดยผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีความพร้อมในการรักษาด้วยยาต้านไวรัสเอชไอวีสามารถเริ่มยาในวันเดียวกับวันที่ทราบผลตรวจเลือด หรือควรเริ่มให้เร็วที่สุดภายใน 7 วันหลังการตรวจวินิจฉัย

2. ลดอัตราการขาดนัดของผู้ติดเชื้อเอชไอวีหลังทราบผลเลือดก่อนเริ่มรักษาด้วยยาต้านไวรัสได้มากกว่าร้อยละ 90

3. ลดอัตราการเสียชีวิตจากเอดส์ก่อนเริ่มรักษาด้วยยาต้านไวรัสไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

5. **กิจกรรมการพัฒนา (process)**

1. จัดทำ flow SD-ART เริ่มยาเร็วภายในไม่เกิน 7 วัน

2. ประสานห้องแล็บ เพิ่มการตรวจ lab Crypto.Ag.เอง รายงานผลใน 2 ชม.

3. จัดทำ Application line HIV lab alearn แจ้งเตือนทุก 1 ชม.

4. ทำ line official ให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีสแกนเข้ากลุ่ม โดยมีแพทย์ ,เภสัชกร,พยาบาล ที่ดูแลคลินิก คอยให้ความรู้และคำปรึกษาพร้อมทั้งเตือนนัดหมาย

5.การให้บริการแบบ one stop service ที่คลินิก บริการเดินบัตร ,เจาะเลือด,พบแพทย์,รับยา ,ส่งยากลับบ้าน

แนวทาง SD /Rapid ART รพ.๕๐ พรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราลงกรณ (มกราคม 2567)

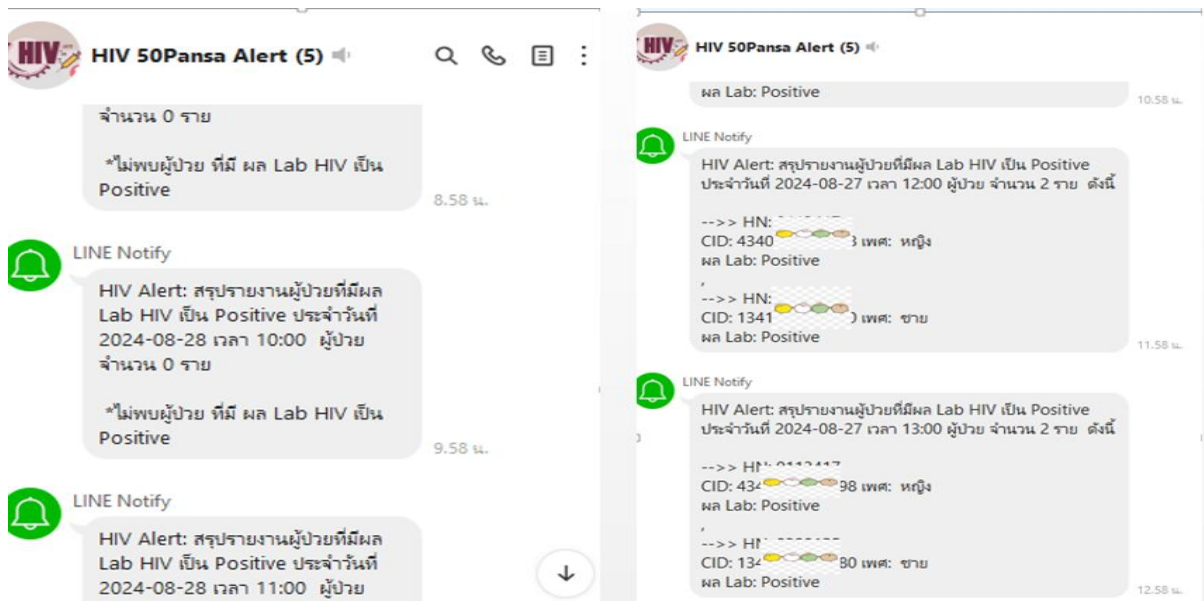
OPD case

- 1.Lab Anti-HIV alert positive
- 2.คลินิก ARV จะติดต่อไปยัง OPD เพื่อแจ้งผล (ในเวลาราชการ) +ส่ง screening lab เพิ่มเติม ได้แก่ HBsAg, Anti-HBs ,Anti-HCV ,CBC ,Cr., VDRL, TPHA ,LFT ,CD4,Crypto.Ag. , CXR
- 3.เมื่อห้อง LAB รายงานผล (Crypto.Ag.)
 - ในเวลาราชการ แพทย์ประจำ OPD ปรีกษาแพทย์ ID เพื่อเริ่มยา ARV ในวันนั้น
 - นอกเวลาราชการ แพทย์ประจำ OPD นัดผู้ป่วยเข้าคลินิก ARV ,คลินิก TB หรือคลินิก ID (จ-พ) ในวัน หรือสัปดาห์ถัดไปได้เลย (ไม่เกิน 7 วัน)

IPD case

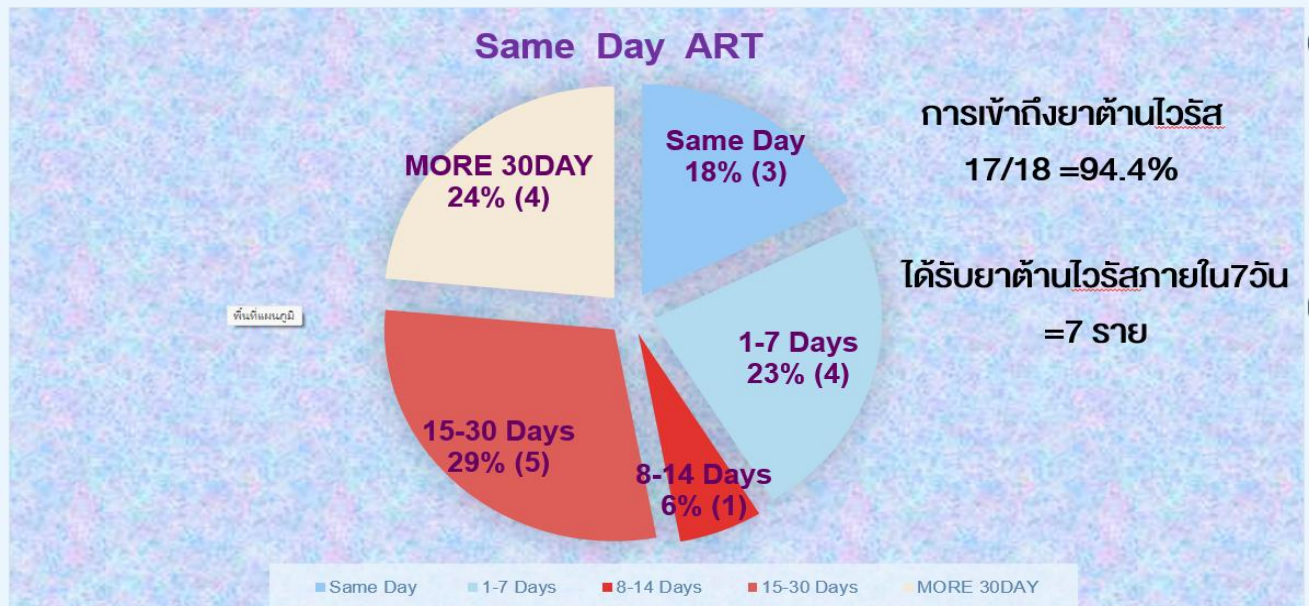
1. เมื่อส่ง Lab Anti-HIV ให้แพทย์หรือพยาบาลประจำ IPD ติดตามผลภายใน 2 ชม. (นับจากส่ง specimen)
2. ถ้ารายงาน Anti-HIV positive ให้ IPD ส่ง screening lab เพิ่มเติม ได้แก่ HBsAg, Anti-HBs ,Anti-HCV ,CBC ,Cr., VDRL, TPHA ,LFT ,CD4,Crypto.Ag. , CXR
3. ปรีกษาแพทย์ ID เพื่อพิจารณาเริ่มยา ARV ในเวลาราชการทุกเคส

นวัตกรรม HIV lab alert

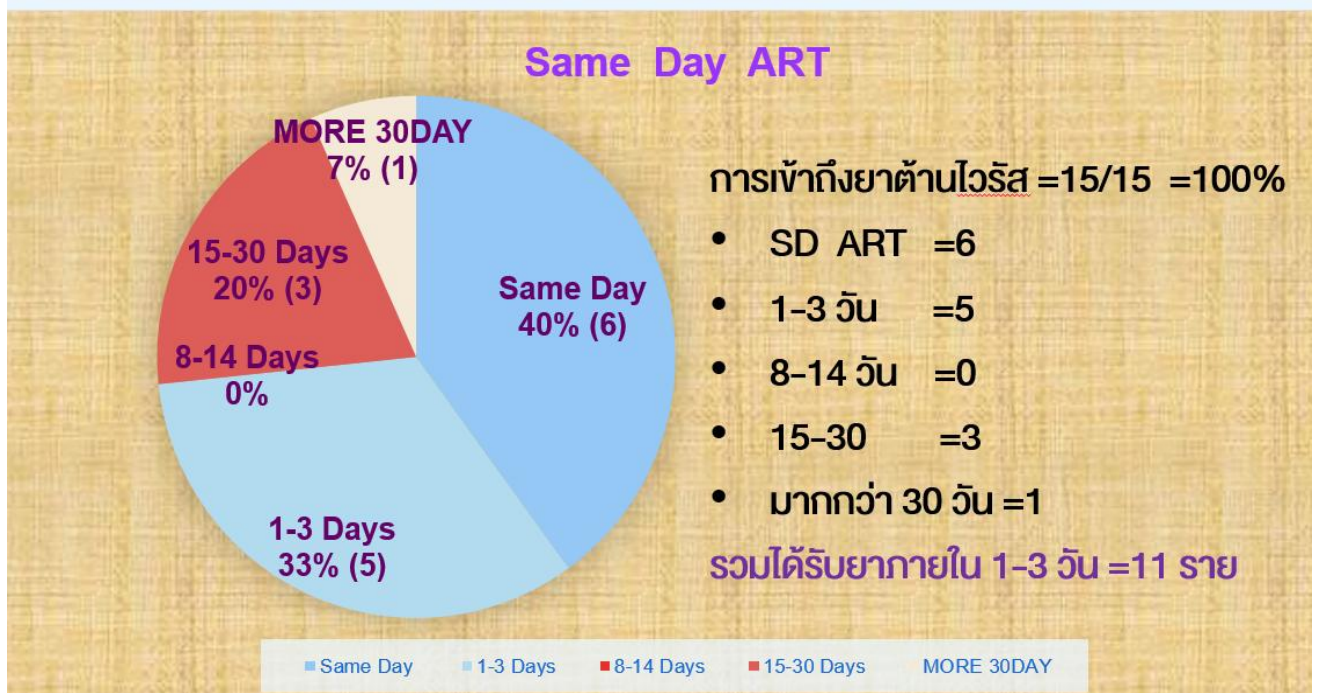

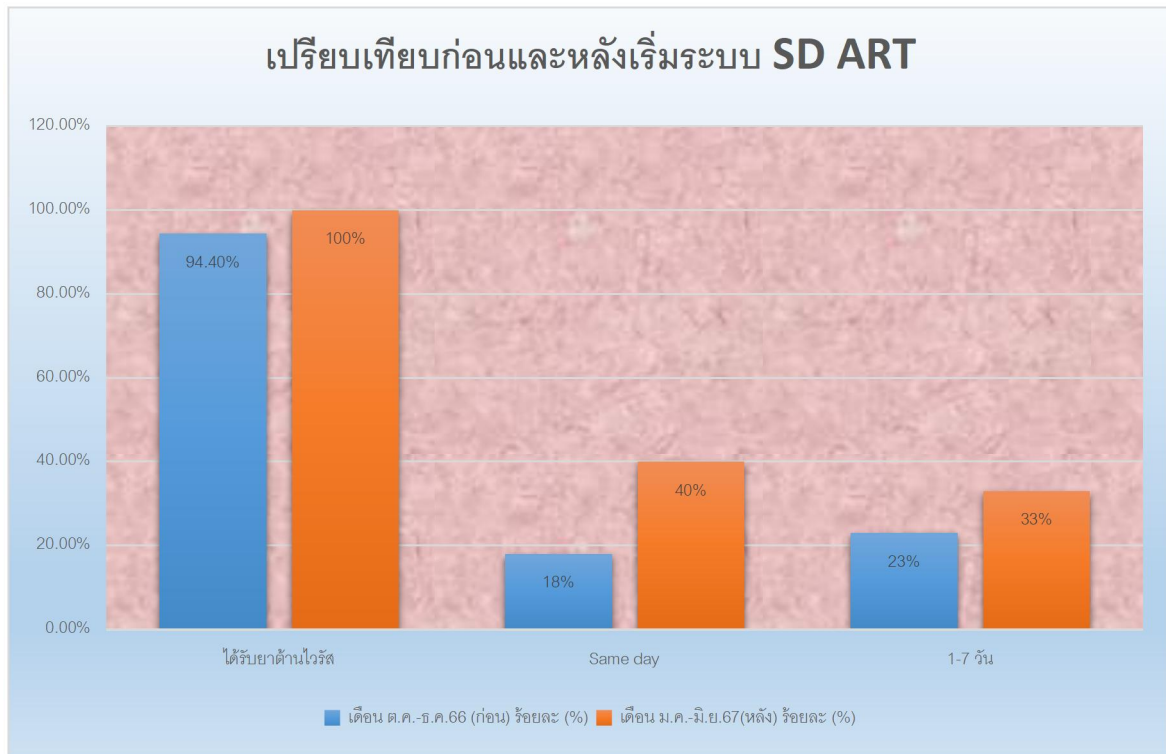
6. การประเมินผลการเปลี่ยนแปลง (performance)

ผลการดำเนินงานก่อนเริ่มระบบ Same Day ไตรมาส 1 ต.ค.-ธ.ค.66

ผลการดำเนินงาน Same Day ART ไตรมาส 2,3 (ม.ค.-มิ.ย.67)

ผลการดำเนินงาน

1. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ได้รับยาต้านทุกราย 100%
2. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ได้รับยาต้านไวรัสภายในวันเดียวกับที่ทราบผลเลือดเพิ่มขึ้นร้อยละ 40
3. อัตราการขาดนัดและเสียชีวิตจากเอดส์ก่อนเริ่มยาต้านไวรัสเป็น 0

บทเรียนที่ได้รับ

1. นวัตกรรม Lab HIV aalert ช่วยแจ้งเตือนให้แพทย์สามารถวางแผนการรักษาผู้ป่วยได้เร็วขึ้น ลดความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนต่างๆได้
2. การทำกลุ่ม line official เป็นช่องทางหนึ่งที่ช่วยให้ผู้ป่วยได้ปรึกษาทีมสหวิชาชีพ โดยเฉพาะปรึกษาแพทย์ ได้ตลอดเวลา ช่วยติดตามผู้ป่วยไม่ให้ loss f/u และคงอยู่ในระบบ
3. การทำงานร่วมกันเป็นทีมสหวิชาชีพช่วยให้เกิดการดำเนินงานที่ครอบคลุม และเห็นผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

8. สมาชิกทีม : นางทิตติตา วงศาโรจน์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

9. การติดต่อกับทีมงาน

นางทิตติตา วงศาโรจน์ คลินิกบริการ งานผู้ป่วยนอกทั่วไป โทรศัพท์ภายใน 1350